

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 16. júla 2009 *

Vo veci C-69/08,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Tribunale di Napoli (Taliansko) z 29. januára 2008 a doručený Súdnemu dvoru 20. februára 2008, ktorý súvisí s konaním:

Raffaello Visciano

proti

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Küris (spravodajca) a C. Toader,

* Jazyk konania: taliančina.

generálna advokátka: V. Trstenjak,
tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. februára 2009,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- R. Visciano, v zastúpení: G. Nucifero, avvocato,
- Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), v zastúpení: V. Triolo, G. Fabiani a P. Tadrís, avvocati,
- talianska vláda, v zastúpení: I. Bruni, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci W. Ferrante, avvocato dello Stato,
- španielska vláda, v zastúpení: B. Plaza Cruz, splnomocnená zástupkyňa,
- holandská vláda, v zastúpení: C. M. Wissels a C. ten Dam, splnomocnené zástupkyne,

— Komisia Európskych spoločenských, v zastúpení: L. Pignataro-Nolin a J. Enegren, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 2. apríla 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 3 a 4 smernice Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (Ú. v. ES L 283, s. 23; Mim. vyd. 05/001, s. 217).
- ² Tento návrh bola podaný v rámci sporu medzi R. Viscianom a Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) (Národný úrad sociálneho zabezpečenia), v súvislosti s neuspokojenými pohľadávkami z odmeny.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Prvé odôvodnenie smernice 80/987 stanovuje:

„... keďže treba zabezpečiť ochranu zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa, najmä zaručiť výplatu ich neuspokojených nárokov...“

4 Článok 1 ods. 1 a 2 tejto smernice stanovuje:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov a existujúce voči zamestnávateľom, ktorí sa nachádzajú v stave platobnej neschopnosti v zmysle článku 2 ods. 1.

2. Členské štáty môžu výnimočne vylúčiť nároky niektorých kategórií zamestnancov z pôsobnosti tejto smernice vzhľadom na osobitú povahu pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu zamestnanca, alebo existenciu iných foriem záruk poskytujúcich ochranu zamestnancov, ktorá je rovnocenná ochrane vyplývajúcej z tejto smernice.

Kategórie zamestnancov uvedené v prvom pododseku sú uvedené v prílohe.“

5 Podľa článku 2 ods. 2 tejto smernice:

„Táto smernica sa nevzťahuje na vnútroštátne právo, pokiaľ ide o vymedzenie pojmov ‚zamestnanec‘, ‚zamestnávateľ‘, ‚odmena‘, ‚právo zakladajúce okamžitý nárok‘ a ‚právo zakladajúce budúci nárok‘.“

6 Článok 3 smernice 80/987 stanovuje:

„1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že záručné inštitúcie s výhradou ustanovení článku 4 zaručia výplatu neuspokojených nárokov zamestnancov, vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov a týkajúcich sa odmeny za obdobie pred stanoveným dňom.

2. Členské štáty rozhodnú, či dňom uvedeným v odseku 1 bude:

— deň začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa,

— alebo deň, keď dal zamestnávateľ z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnancovi výpoveď,

- alebo deň, keď sa začala platobná neschopnosť zamestnávateľa, alebo skončila pracovná zmluva, alebo pracovnoprávny vzťah s príslušným zamestnancom z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.“

7 Podľa článku 4 ods. 1 až 3 tejto smernice:

„1. Členské štáty majú možnosť obmedziť zodpovednosť záručných inštitúcií uvedených [inštitúcií, uvedenú — *neoficiálny preklad*] v článku 3.

2. V prípade, že členské štáty využijú možnosť uvedenú v odseku 1:

- v prípade uvedenom v článku 3 ods. 2, prvá zarážka, zabezpečia výplatu neuspokojených nárokov súvisiacich s odmenou za prácu za posledné tri mesiace trvania pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu, ktorý existoval [vzťahu, ktoré existovali — *neoficiálny preklad*] v období šiestich mesiacov predchádzajúcich dňu, ku ktorému nastala platobná neschopnosť zamestnávateľa,
- v prípade uvedenom v článku 3 ods. 2, druhá zarážka, zabezpečia výplatu neuspokojených nárokov súvisiacich s odmenou za prácu za posledné tri mesiace trvania pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu, ktoré predchádzali dňu oznámenia výpovede zamestnancovi z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa,
- v prípade uvedenom v článku 3 ods. 2, tretia zarážka, zabezpečia výplatu neuspokojených nárokov súvisiacich s odmenou za prácu za posledných osemnásť mesiacov trvania pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu, predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnej zmluvy, alebo pracovného pomeru zamestnanca z dôvodu platobnej

neschopnosti zamestnávateľa. V takomto prípade členské štáty môžu obmedziť zodpovednosť za výplatu odmeny zodpovedajúcu obdobiu ôsmich týždňov alebo niekoľkým kratším obdobiam v celkovom trvaní ôsmich týždňov.

3. Aby sa predišlo výplate súm, ktoré presahujú sociálne ciele tejto smernice, členské štáty môžu stanoviť hornú hranicu zodpovednosti za neuspokojené nároky zamestnancov.

...“

8 Článok 5 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty ustanovia podrobné pravidlá organizácie, financovania a prevádzky záručných inštitúcií, najmä v súlade s týmito zásadami:

- a) majetok inštitúcií je nezávislý od prevádzkového kapitálu zamestnávateľov a nesmie byť dostupný v rámci konania z dôvodu platobnej neschopnosti;
- b) na ich financovanie prispievajú zamestnávatelia, ak nie sú plne financované štátnymi orgánmi;

- c) záväzky inštitúcií nezávisia od toho, či bola alebo nebola splnená povinnosť prispieť na financovanie.“

9 Článok 9 smernice 80/987 stanovuje:

„Táto smernica nemá vplyv na možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať zákony, iné právne predpisy alebo správne opatrenia, ktoré sú pre zamestnancov výhodnejšie.“

10 Smernica podľa jej článku 10 písm. a) „nemá vplyv na možnosť členských štátov prijímať nevyhnutné opatrenia, aby sa predišlo zneužívaniu“.

Vnútroštátna právna úprava

Zákon č. 297/82

11 Podľa smernice 80/987 upravil zákon č. 297 z 29. mája 1982 (GURI č. 147 z 31. mája 1982) o právnej úprave mzdových nárokov pri skončení pracovnoprávneho vzťahu a právnych predpisoch v oblasti dôchodkov vo svojom článku 2 vytvorenie garančného fondu, ktorého cieľom je nahradiť zamestnávateľa v prípade jeho platobnej neschopnosti, ktorá mu bráni vyplatiť zamestnancom alebo ich právnym nástupcom náhradu vyplývajúcu zo skončenia pracovnoprávneho vzťahu podľa článku 2120 občianskeho zákonníka (ďalej len „fond“).

12 Okrem toho toto ustanovenie stanovuje.

„1. Po uplynutí 15 dní od vyhlásenia úpadku v zmysle kráľovského dekrétu č. 267 zo 16. marca 1942 [GURI zo 6. apríla 1942, mimoriadna príloha č. 81] alebo od zverejnenia rozsudku uvedeného v článku 99 tohto dekrétu, za predpokladu, že boli v súvislosti s pohľadávkou podané námietky alebo žaloby, alebo od zverejnenia rozsudku schvaľujúceho vyrovnávacie konanie, zamestnanec alebo jeho právni nástupcovia môžu na základe žiadosti získať od fondu platbu náhrady pri skončení pracovno-právneho vzťahu a úhradu zodpovedajúcich súvisiacich pohľadávok, po odpočítaná súm, ktoré už prípadne boli uhradené.

2. V prípade oneskoreného prihlásenia pohľadávok z odmeny uvedených v článku 101 kráľovského dekrétu č. 267 zo 16. marca 1942 môže byť žiadosť podľa predchádzajúceho odseku podaná po vyhlásení konkurzného konania alebo po vyhlásení rozsudku týkajúceho sa prípadného spochybnenia správcu konkurznej podstaty.

3. V prípade, že podnik je predmetom nútenej správnej likvidácie, možno žiadosť podať v lehote 15 dní od vyhlásenia úpadku podľa článku 209 kráľovského dekrétu č. 267... alebo v prípade, že boli v súvislosti s pohľadávkami z odmeny podané námietky alebo žaloby, možno žiadosť podať v rovnakej lehote od vyhlásenia rozsudku, ktorým súd v takejto veci rozhodne.

4. Ak zamestnávateľ, ktorý nepodlieha ustanoveniam kráľovského dekrétu č. 267... nenahradí v prípade ukončenia pracovnoprávneho vzťahu splatnú náhradu, alebo ak ju uhradí len čiastočne, zamestnanec alebo jeho právni nástupcovia môžu požiadať fond, aby uhradil náhradu pri skončení pracovnoprávneho vzťahu, a to pod podmienkou, že po ukončení exekučného konania na účely uspokojenia pohľadávky týkajúcej sa tejto náhrady sa majetkové záruky ukázali byť nedostatočné na jej úplné alebo čiastočné uspokojenie.

5. V prípade, že v tejto súvislosti neboli podané námietky, fond pristúpi k platbe nezaplatenej náhrady.

6. Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa uplatňujú len v prípadoch, v ktorých ukončenie pracovnoprávneho vzťahu a konkurzné konanie alebo exekučné konanie nastali až po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

7. Fond uskutoční platby uvedené v druhom, treťom, štvrtom a piatom odseku tohto článku do 60 dní po podaní žiadosti dotknutej osoby. Fond vstupuje do práv zamestnanca alebo jeho právnych nástupcov, pokiaľ ide o preferenčné pohľadávky veriteľa voči majetku zamestnávateľov podľa článkov 2751a a 2776 občianskeho zákonníka v súvislosti so sumami, ktoré vyplatil.

...“

¹³ Podľa článku 94 kráľovského dekrétu č. 267 zo 16. marca 1942 má prihlásenie do konkurznej podstaty rovnaké účinky ako žaloba a bráni premlčaniu lehôt.

¹⁴ Podľa článkov 2943 a 2945 občianskeho zákonníka sa premlčanie prerušuje doručením aktu o začatí súdneho konania, a to až do chvíle, keď sa otázka právoplatne vyrieši.

Legislatívny dekrét č. 80/92

- 15 Články 1 a 2 legislatívneho dekrétu č. 80 z 27. januára 1992, ktorým sa preberá smernica 80/987 (GURI z 13. februára 1992, riadna príloha č. 36, s. 26, ďalej len „legislatívny dekrét č. 80/92“) upravujú zabezpečenie pohľadávok z pracovnoprávných vzťahov a zásahy fondu, ktorý je spravovaný INPS.
- 16 Pod názvom „Zabezpečenie pohľadávok z pracovnoprávných vzťahov“ článok 1 ods. 1 legislatívneho dekrétu č. 80/92 stanovuje:

„Pokiaľ je zamestnávateľ v konkurznom konaní, vyrovnávacom konaní, v nútenej správnej likvidácii, alebo podlieha mimoriadnej správe..., zamestnanci, ktorých zamestnáva, alebo ich právni nástupcovia môžu získať na základe žiadosti od... fondu úhradu svojich neuspokojených pohľadávok z pracovnoprávných vzťahov, ktoré sú uvedené v článku 2.“

- 17 Podľa článku 2 ods. 1 až 5 legislatívneho dekrétu č. 80/92:

„1. Platba, ktorú uskutočňuje... fond v súlade s článkom 1 tohto dekrétu, sa týka pohľadávok vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov, iných ako pohľadávok, na ktoré má zamestnanec nárok pri skončení pracovnoprávneho vzťahu za posledné tri mesiace uvedeného pracovnoprávneho vzťahu, ktorý existoval v období dvanástich mesiacov predchádzajúcich:

- a) dňu prijatia opatrenia stanovujúceho začatie niektorého z konaní uvedených v článku 1 ods. 1;

b) dňu začatia exekučného konania;

c) dňu rozhodnutia o likvidácii alebo o ukončení dočasnej činnosti alebo o skončení platnosti povolenia pokračovať v činnosti podniku, v prípade zamestnancov, ktorí pokračovali vo výkone svojej profesijnej činnosti, alebo dňu ukončenia pracovno-právneho vzťahu, ak k tomu došlo v čase, keď podnik pokračoval vo svojej činnosti.

2. Platba, ktorú uskutočňuje fond v súlade s odsekom 1 tohto článku, nemôže byť vyššia než trojnásobok hornej hranice mimoriadnej náhrady mesačnej mzdy, od ktorej sú odpočítané zrážky sociálneho zabezpečenia.

3. Získanie súm uhradených fondom v zmysle tohto článku je upravené v článku 2 ods. 2, 3, 4 a 5, v článku 2 ods. 7 prvej vete a v článku 2 ods. 10 zákona č. 297 z 29. mája 1982. Sumy uhradené fondom sú upravené v článku 2 ods. 7 druhej vete uvedeného zákona.

4. Nie je možný súbeh platby podľa odseku 1 tohto článku, a to do výšky uvedených súm:

a) a mimoriadnej náhrady mzdy poberanej v priebehu dvanástich mesiacov podľa odseku 1 tohto článku;

b) a odmeny vyplatennej zamestnancovi počas obdobia troch mesiacov podľa odseku 1 tohto článku;

- c) a náhrady za mobilitu priznanú podľa zákona č. 223 z 23. júla 1991 v priebehu troch mesiacov nasledujúcich po ukončení pracovnoprávneho vzťahu.

5. Právo na dávku podľa odseku 1 sa premlčí v jednoročnej dobe. Úroky a účinky znehodnotenia meny sa vypočítajú odo dňa podania žiadosti.“

Konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

- ¹⁸ Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že R. Visciano bol zamestnaný spoločnosťou poskytujúcou bezpečnostné služby La Metropoli S.a.r.l. až do 9. novembra 2000, keď sa po začatí nútenej správnej likvidácie z dôvodu platobnej neschopnosti, ktorá bola vyhlásená na základe vyhlášky ministerstva z 24. októbra 2000, stal účastníkom hromadného prepúšťania.
- ¹⁹ Dňa 8. júna 2001 podal podľa článkov 1 a 2 legislatívneho dekrétu č. 80/92 žiadosť s cieľom získať od fondu platbu neuspokojených pohľadávok z pracovnoprávneho vzťahu v súvislosti s prácou vykonanou za posledné tri mesiace pracovného pomeru.
- ²⁰ INPS mu nevyplatil celú nezaplatenú odmenu vo výške trojnásobku hornej hranice mimoriadnej náhrady mesačnej mzdy, ale odpočítal z tejto sumy preddavky na mzdu, ktoré uhradil zamestnávateľ, a tým mu vyplatil nižšiu sumu, ako je suma, ktorú mal R. Visciano získať.

- 21 R. Visciano sa po tom, ako bol vyhlásený rozsudok zo 4. marca 2004, Barsotti a i. (C-19/01, C-50/01 a C-84/01, Zb. s. I-2005), obrátil 30. júna 2005 na Tribunale di Napoli a žiadal, aby mu bol priznaný nárok na rozdiel medzi sumou už vyplatenou INPS a hornou hranicou, ktorá mu prináležala, bez odpočítania.
- 22 Proti tejto žalobe INPS namietal ročné premlčanie pohľadávky, keďže táto pohľadávka bola dlhom sociálnej povahy, ktorý je samostatný a rozdielny vo vzťahu k pohládkam uplatňovaných voči zamestnávateľovi, čo vylučovalo jej uhradenie na základe kráľovského dekrétu č. 267 zo 16. marca 1942.
- 23 Vnútroštátny súd poukazuje na nejednotnosť judikatúry Corte suprema di cassazione v súvislosti s klasifikáciou súm nezapltených zo strany zamestnávateľa a domnieva sa, že možnosť vyhovieť žalobe je podmienená otázkou týkajúcou sa premlčania, ktorá zasa závisí od kvalifikácie pohľadávky, na ktorú sa žalobca odvoláva.
- 24 Tribunale di Napoli preto rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Umožňujú články 3 a 4 smernice č. 80/987... v rozsahu, v akom upravujú platbu neuspokojených nárokov zamestnancov, týkajúcich sa odmeny, aby sa týmto pohládkam od okamihu ich uplatnenia voči záručnej inštitúcii odňala ich pôvodná povaha odmeny a aby nadobudli odlišnú kvalifikáciu [ako dávky] sociálneho zabezpečenia len z dôvodu, že ich vyplatenie členský štát zveril inštitúcii sociálneho zabezpečenia, a teda že vo vnútroštátnom právnom predpise sa pojem ‚odmena‘ nahrádza pojmom ‚dávka sociálneho zabezpečenia‘?

2. Považuje sa vzhľadom na sociálny cieľ smernice [80/987] za dostatočné, ak vnútroštátna právna úprava používa pôvodnú pohľadávku z odmeny zamestnanca len ako vzor pre porovnanie, podľa ktorého sa určuje *per relationem* plnenie, ktoré sa má zaručiť zásahom záručnej inštitúcie, alebo sa vyžaduje, aby sa pohľadávka z odmeny zamestnanca vo vzťahu k zamestnávateľovi, ktorý je platobne neschopný, ochraňovala, vďaka zásahu záručnej inštitúcie, pričom by sa jej zabezpečil rovnaký obsah, záruky, lehoty a spôsob výkonu, aké sa priznávajú akýmkoľvek ďalším pohľadávkam vyplývajúcim z pracovnoprávneho vzťahu v tom istom právnom poriadku?

3. Umožňujú zásady vyplývajúce z právnej úpravy Spoločenstva, a najmä zásady ekvivalencie a efektivity, aby sa na výplatu neuspokojených nárokov zamestnancov týkajúcich sa odmeny za obdobie určené podľa článku 4 smernice č. 80/987 uplatnil menej výhodný režim premlčania, než je režim, ktorý sa uplatňuje na pohľadávky obdobnej povahy?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- ²⁵ Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 3 a 4 smernice 80/987 majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje kvalifikovať neuspokojené nároky zamestnancov ako „dávky sociálneho zabezpečenia“, a to z dôvodu, že sú zabezpečené fondom.

- ²⁶ V tejto súvislosti je po prvé potrebné pripomenúť, že článok 3 ods. 1 smernice 80/987 ukladá členským štátom povinnosť, aby prijali potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že záručné inštitúcie s výhradou ustanovení článku 4 tejto smernice zaručia platbu

neuspokojených nárokov zamestnancov, vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov a týkajúcich sa odmeny za obdobie pred stanoveným dňom (rozsudok z 11. septembra 2003, Walcher, C-201/01, Zb. s. I-8827, bod 31).

- 27 Po druhé sociálnym cieľom smernice 80/987 je zabezpečiť všetkým zamestnancom minimálnu ochranu Spoločenstva v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa úhradou neuspokojených nárokov vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov a týkajúcich sa odmeny za stanovené obdobie (rozsudok Barsotti a i., už citovaný, bod 35 a citovaná judikatúra).
- 28 Podľa článku 2 ods. 2 smernice 80/987 je to však práve vnútroštátne právo, ktoré má vymedziť pojem „odmena“ a definovať jeho obsah (rozsudok zo 16. decembra 2004, Olaso Valero, C-520/03, Zb. s. I-12065, bod 31 a citovaná judikatúra).
- 29 Z toho vyplýva, že definovanie právnej povahy nárokov, akými sú tie, ktorých sa týka vec sama, je úlohou vnútroštátneho práva.
- 30 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že smernica 80/987 viac neupresňuje súdne konania a pravidlá týkajúce sa premĺčania, ktoré sa uplatňujú na nároky zamestnancov v prípade úpadku zamestnávateľa.
- 31 Z toho vyplýva, že na prvú otázku je potrebné odpovedať v tom zmysle, že články 3 a 4 smernice 80/987 nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje kvalifikovať neuspokojené nároky zamestnancov ako „dávky sociálneho zabezpečenia“, keď sú uhrádzané záručnou inštitúciou.

O druhej otázke

- 32 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či na účely uplatnenia článkov 4 a 5 smernice 80/987 postačuje, že vnútroštátna právna úprava používa pôvodnú pohľadávku zamestnanca len ako vzor pre porovnanie, alebo či táto pohľadávka má byť chránená zásahom fondu ako akákoľvek iná pohľadávka vyplývajúca z pracovnoprávneho vzťahu.
- 33 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku je potrebné sa domnievať, že aj právny režim uplatniteľný na neuspokojené nároky zamestnancov musí byť definovaný vnútroštátnym právom.
- 34 Z toho vyplýva, že pôvodná pohľadávka z odmeny zamestnanca môže predstavovať len vzor pre porovnanie umožňujúci stanoviť sumu, ktorá má byť zabezpečená fondom.
- 35 Na druhú otázku je preto potrebné odpovedať, že smernica 80/987 nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá pôvodnú pohľadávku z odmeny zamestnanca používa len ako vzor pre porovnanie s cieľom určiť plnenie, ktoré má byť zaručené zásahom fondu.

O tretej otázke

- 36 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernica 80/987 bráni v rámci žiadosti zamestnanca podanej s cieľom získať úhradu neuspokojených

pohľadávok z odmeny od garančného fondu uplatneniu menej výhodného režimu premlčania, než je režim, ktorý sa uplatňuje na pohľadávky obdobnej povahy.

37 Smernica 80/987 neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by upravovalo otázku, či členské štáty môžu stanoviť premlčaciu dobu na podanie žiadosti zamestnanca, ktorou sa v zmysle pravidiel upravených v uvedenej smernici domáha získania odmien neuhradených zamestnávateľom v stave platobnej neschopnosti zo strany fondu.

38 Články 4, 5 a 10 smernice 80/987, ktoré členským štátom dovoľujú nielen stanoviť podrobné pravidlá organizácie, financovania a prevádzky záručných inštitúcií, ale aj za určitých okolností obmedziť ochranu, ktorú má uvedená smernica za cieľ zamestnancom zabezpečiť, neobsahujú ani časové obmedzenie práv, ktoré pre zamestnancov z tejto smernice vyplývajú, ani obmedzenie možnosti členských štátov upraviť premlčaciu dobu (pozri rozsudok z 18. septembra 2003, Pflücke, C-125/01, Zb. s. I-9375, bod 31).

39 Za týchto okolností majú členské štáty v zásade voľnosť na prijatie vnútroštátnych ustanovení upravujúcich premlčacie doby na podanie žiadosti zamestnancom, ktorou sa tento v zmysle pravidiel upravených v smernici 80/987 domáha úhrady svojich neuspokojených pohľadávok z odmeny, avšak za predpokladu, že tieto ustanovenia nie sú menej priaznivé ako ustanovenia týkajúce sa podobných žiadostí vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a že nemôžu byť upravené tak, že by viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu uplatnenia práv, ktoré priznáva právny poriadok Spoločenstva (zásady efektivity) (pozri rozsudok Pflücke, už citovaný, bod 34, ako aj citovanú judikatúru).

40 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd domnieva, že je potrebné preskúmať, či kvalifikácia nárokov zamestnanca voči fondu ako dávok sociálneho zabezpečenia, ktorá

má za následok neuplatnenie pravidiel o prerušení premlčacej doby upravených pre pohľadávky, ktoré boli prihlásené do konkurznej podstaty, je alebo nie je v rozpore so zásadami ekvivalencie a efektivity.

41 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, je na úvod potrebné poukázať na to, že žiadosť o úhradu neuspokojených pohľadávok z odmeny zamestnanca predložená fondu a žiadosť takéhoto zamestnanca smerujúca voči zamestnávateľovi v stave platobnej neschopnosti nie sú podobné. To vyplýva najmä z článku 4 smernice 80/987, ktorý členským štátom umožňuje obmedziť zodpovednosť záručných inštitúcií za platbu.

42 Z toho vyplýva, že existencia rozdielnych režimov premlčania nie je v rozpore so zásadou ekvivalencie.

43 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, Súdny dvor uznal, že určenie primeraných lehôt na podanie žalôb pod hrozbou preklúzie je v súlade s právom Spoločenstva v záujme právnej istoty, ktorá chráni súčasne daňovníka a dotknutý správny orgán (pozri rozsudok zo 17. novembra 1998, Aprile, C-228/96, Zb. s. I-7141, bod 19 a citovanú judikatúru). Tieto lehoty totiž nemôžu viesť k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu uplatnenia práv, ktoré priznáva právny poriadok Spoločenstva.

44 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že pokiaľ ide o úhradu pohľadávok z odmeny, ktorá majú svojou povahou pre dotknuté osoby mimoriadne veľký význam, je potrebné, aby krátkosť premlčacej doby nemala za následok, že tieto osoby ju prakticky nemôžu dodržať, a že teda nepoživajú práve tú ochranu, ktorú im má smernica 80/987 za cieľ zabezpečiť (pozri rozsudok Pflücke, už citovaný, bod 37).

45 V tejto súvislosti už Súdny dvor rozhodol, že prekluzívna doba jedného roka na podanie žaloby o náhradu škody utrpenej oneskoreným prebratím smernice 80/987 do vnútroštátneho práva, sa zdá byť primeraná (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júla 1997, *Palmisani*, C-261/95, Zb. s. I-4025, bod 29).

46 Z bodu 39 rozsudku z 11. júla 2002, *Marks & Spencer* (C-62/00, Zb. s. I-6325), však tiež vyplýva, že na to, aby premlčacia doba splnila svoju funkciu záruky právnej istoty, musí byť stanovená vopred. Situácia, ktorá sa vyznačuje vysokým stupňom právnej neistoty, môže byť porušením zásady efektivity, pretože náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Spoločenstva, ktoré sú pripísateľné členskému štátu, môže byť prakticky nadmerne sťažená, ak poškodení jednotlivci nemôžu určiť uplatniteľnú premlčaciu dobu s primeranou mierou istoty (rozsudok z 24. marca 2009, *Danske Slagterier*, C-445/06, Zb. s. I-2119, bod 33 a citovaná judikatúra).

47 Vo veci samej je po prvé potrebné uviesť, že podľa vnútroštátneho súdu legislatívny dekrét č. 80/92 stanovuje premlčaciu dobu na jeden rok, ale neuvádza *dies a quo*.

48 Po druhé tento súd poukazuje na to, že judikatúra Corte suprema di cassazione najprv kvalifikovala plnenia poskytované fondom v tom zmysle, že majú mzdový povahu, teda povahu, ktorá je rovnaká ako pri mzdách vyplatených zamestnávateľom, pričom dôsledkom tejto kvalifikácie bolo, že na tieto plnenia sa uplatňovali premlčacie doby, ako aj pravidlá o prerušení ich plynutia, ktoré existujú v rámci konkurzného konania. Neskôr tento súd dospel k záveru, že predmetom povinnosti fondu je poskytnutie dávky sociálneho zabezpečenia, nezávislej od mzdových povinností zamestnávateľa, pričom dôsledkom je najmä neuplatnenie pravidiel o prerušení vyššie uvedených premlčacích dôb.

49 Tieto konštatovania môžu vytvoriť právnu neistotu, z ktorej môže vyplývať porušenie zásady efektivity, ak z overenia, ktoré prináleží vnútroštátnemu súdu, vyplynie, že uvedená právna neistota môže vysvetliť oneskorenie žaloby, ktorú na tento súd podal R. Visciano.

50 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je preto potrebné na tretiu otázku odpovedať v tom zmysle, že v rámci žiadosti zamestnanca podanej s cieľom získať od garančného fondu úhradu neuspokojených pohľadávok z odmeny, smernica 80/987 nebráni uplatneniu jednoročnej premlčacej doby (zásada ekvivalencie). Vnútroštátnemu súdu však prináleží preskúmať, či úprava tejto doby nevedie k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu uplatnenia práv, ktoré priznáva právny poriadok Spoločenstva (zásada efektivity).

O trovách

51 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdný dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. Články 3 a 4 smernice Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa, nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje kvalifikovať neuspokojené nároky zamestnancov ako „dávkový sociálneho zabezpečenia“, keď sú uhrádzané záručnou inštitúciou.

- 2. Smernica 80/987 nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá pôvodnú pohľadávku z odmeny zamestnanca používa len ako vzor pre porovnanie s cieľom určiť plnenie, ktoré má byť zaručené zásahom garančného fondu.**

- 3. V rámci žiadosti zamestnanca podanej s cieľom získať od garančného fondu úhradu neuspokojených pohľadávok z odmeny smernica 80/987 nebráni uplatneniu jednoročnej premlčacej doby (zásada ekvivalencie). Vnútroštátnemu súdu však prináleží preskúmať, či úprava tejto premlčacej doby nevedie k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu uplatnenia práv, ktoré priznáva právny poriadok Spoločenstva (zásada efektivity).**

Podpisy